

SİGORTALILARIN BİRDEN FAZLA İŞYERİNDE ÇALIŞMALARI

Mehmet CAN*

Işsizliğin kol gezdiği ülkemizde bazı sigortalılar da birden fazla işyerinde çalışabilmektedirler. Nadiren de olsa bu pozisyonda olan sigortalılar (daha ziyade bağımlı çalışan sigortalılar) zaman zaman, bunun olası olup olmadığı ile ne yolda işlem yapmaları gerektiğini sormaktadırlar.

Bilindiği gibi 506 sayılı S.S.K. 2 nci maddesinde sigortalının tanımı yapılmaktadır. Kanun koyucu bu madde de şu ifadelere yer vermektedir.

"Bir hizmet akdine dayanarak bir veya birkaç işveren tarafından çalıştırılanlar bu kanuna göre sigortalı sayılır"

Yasanın bu amir hükmünden de anlaşılacağı gibi sigortalılar bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılabilirler. Buna mani herhangi bir hüküm bulunmamaktadır. Burada dikkat edilecek husus; olasılıklar içinde bu çalışmanın mümkün olup olamayacağıdır. Yani Hatay ilinde bir şahıs hem (A) firmasında, hemde (B) firmasında çalışabilir. Ancak, aynı şahıs 30 gün Hatay ilinde, 30 günde Kars'ta çalışması durumunda burada fiziki imkansızlık söz konusu olur. Bu takdirde hizmetin geçerliliği konusunda tüm bireyler kuşkuya düşebilir. Diğer bir anlatımla çalışmanın reel (gerçek) olması gerekir.

Bu şekilde iki ayrı işyerinde 30'ar gün üzerinden çalışan sigortalı için yapılacak işlemler 506 sayılı S.S.K.'nın 77 ve 78 nci maddelerinde açıklanmış bulunmaktadır. Sigortalının bir aylık çalışması 30 gün üzerinden dikkate alınacaktır. Ücretleri ise 78 nci madde gereği taban ve tavan sınırlamalar dikkate alınarak hesap edilecektir.

Örneğin Sigortalının Mart 1996 ayı kanaçları şu şekilde bulunmaktadır : (A) işyerinden 30 gün üzerinden ayda 25.000.000.- TL. (B) işyerinden ise gene 30 gün üzerinden 18.000.000.- TL. ücret almaktadır. Sigortalının bu kazançlarından kesilen primlerin müteakip ayın sonu itibarıyla Kurum ünitesine yatırılması gerekir.

Bu ücretler Kurum kayıtlarına şu şekilde intikal edecektir.

(*) Sigorta ve Muhasebe Uzmanı

(A) işyeri 30 gün 25.000.000.- TL

(B) işyeri 30 gün 18.000.000.- TL

Sigortalının elde ettiği kazançlar bu şekilde Kurum kayıtlarına intikal ettikten sonra bu kazançlar sigortalının şahsi dosyasına şu şekilde intikal edecektir.

30 gün 29.207.700

Görüldüğü gibi Mart 1996 ayında SSK tavan ücret 29.207.700 TL. olup bu meblağın üzerinde sigortalıya ödenen 13.792.300 TL. ücret 506/78 nci madde gereği SSK prim hesaplanmasında dikkate alınmayacaktır.

Her iki işveren de primleri ödediğinden sigortalı primlerini yatırdığı Hatay SSK Müdürlüğüne bir dilekçe vererek adına tavan ücret üzerinden ödenen primlerin kendi hissesi olan (13.792.300 x %14'ü olan) 1.930.922 TL'yi talep edebilir. Bu talebi alan Kurum ünitesi şu şekilde işlem yapacaktır.

- Sigortalının SSK'ya
ödediği : 43.000.000

- Mart 1996 ayında
SSK tavanı : 29.207.700

13.792.300
Tavanı aşan ücret

Bu durumda (A) işyerinden sigortalı için kesilen %14 SSK sigortalı hissesi (25.000.000 x 14) 3.500.000 TL,

(B) işyerinden ödenen SSK işçi hissesi ise (18.000.000 x %14) 2.520.000.- TL. kesilmiştir. Gelir Vergisi stopajı da bu kesinti düşüldükten sonra kesilmiştir.

Sigortalı için tavan üzerinden Kurum'a ödenen;

$13.792.300 \times \%14 = 1.930.922.-$ TL'nin vergi matrahı düzeltildikten sonra sigortalının çalıştığı işyerlerinin birisi tarafından ödenmesi gerekir.

Burada görüldüğü gibi sigortalının tavan üzerinden ödemesi gereken hissesi $29.207.700 \times \%14 = 4.089.078$ TL olması gerekirken, sigortalı için (A) işyerinden 3.500.000. TL. (B) işyerinden ise 2.520.000 TL. olmak üzere cem'an 6.020.000.- TL. ödenmiştir. İşte sigortalı tavanı aşan kısım olan

$6.020.000 - 4.089.078 = 1.930.922$ TL vergi kesintisi düşüldükten işyerleri tarafından tahakkuk eden primlerin ödenmesi koşulu ile sigortalıya ödenmesi gerekmektedir.

Birden fazla işyerinde çalışan sigortalılar için yapılacak olan bu işlemde dikkat edilmesi gereken husus olarak belirttiğim husus şudur: sigortalıya tavan ücret üzerinden ödediği sigortalı hissesini vermeden önce gelir vergisi tevkifatının düzeltilmesi gerekmektedir. Bunu bir örnek ile açıklayacak olursam;

ÖRNEK: (B) işyerinde çalışan sigortalı aylık brüt 18.000.000.- TL. ücret almaktadır. Ücret Tediye bordrosunun dökümü aşağıdaki gibi bulunmaktadır.

Brüt ücret	18.000.000
SSK Kesintisi	2.520.000

Sigortalı hisesinin iadesi ile birlikte;

SSK Tavan ücret	29.207.700
-----------------	------------

(A) işyeri matrahı 25.000.000

(B) işyeri matrahı + 4.207.700
29.207.700

olup tavanın üzerinde

(B) işyerinden (18.000.000 - 4.207.700=) 13.792.300.- TL'nin (13.792.300 x %14=) 1.930.922.- TL. vergi matrahından düşülerek gelir vergisi kesildiğinden bu işlemin dü-

zeltilmesi gerekmektedir. Bunun için ilgili sigortalının gelir vergisi matrahına 1.930.922.- TL.yi ekleyerek yeniden matrahın bulunması, bu matrah üzerinden ödenmesi gereken verginin tesbiti ile düzenlenen muhtasar beyannamelerin bu şekilde düzeltilerek gelir stopaj'ın buna göre yatırıldıktan sonra sigortalıya gerekli iadenin yapılması gerekmektedir.